

23 165 (R 1472)**Overeenkomst tussen het Koninkrijk der Nederlanden en de Republiek Estland inzake de bevordering en wederzijdse bescherming van investeringen; Tallinn, 27 oktober 1992****Nr. 1**

Ter griffie van de Eerste en van de Tweede Kamer der Staten-Generaal ontvangen op 19 mei 1993. De wens dat deze overeenkomst aan de uitdrukkelijke goedkeuring van de Staten-Generaal wordt onderworpen kan door of namens één van beide Kamers of door ten minste vijftien leden van de Eerste Kamer dan wel dertig leden van de Tweede Kamer of door de Gevolmachtigde Ministers van de Nederlandse Antillen of van Aruba te kennen worden gegeven uiterlijk op 18 juni 1993

BRIEF VAN DE MINISTER VAN BUITENLANDSE ZAKEN

Aan de Voorzitters van de Eerste en van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

's-Gravenhage, 4 mei 1993

Ter voldoening aan het ter zake bepaalde in de Grondwet en het Statuut voor het Koninkrijk der Nederlanden¹, de Raad van State van het Koninkrijk gehoord, heb ik de eer U hierbij ter stilzwijgende goedkeuring over te leggen de op 27 oktober 1992 te Tallinn tot stand gekomen Overeenkomst tussen het Koninkrijk der Nederlanden en de Republiek Estland inzake de bevordering en de wederzijdse bescherming van investeringen (Trb. 1992, 191 en 1993, 43).²

Een toelichtende nota bij de Overeenkomst treft U eveneens hierbij aan.

De goedkeuring wordt voor het gehele Koninkrijk gevraagd.

Aan de Gouverneurs van de Nederlandse Antillen en van Aruba is verzocht hogergenoemde stukken op 19 mei 1993 over te leggen aan de Staten van de Nederlandse Antillen en de Staten van Aruba.

De Gevolmachtigde Ministers van de Nederlandse Antillen en van Aruba zijn van deze overlegging in kennis gesteld.

De Minister van Buitenlandse Zaken,
P. H. Kooijmans

¹ Art. 91, (1), add. art. XXI, GW; Art. 61, (3), G.W. 1972, en Art. 24 Statuut.

² Ter inzage gelegd bij de afdeling Parlementaire Documentatie.

TOELICHTENDE NOTA

Algemeen

Het advies van de Raad van State van het Koninkrijk wordt niet openbaar gemaakt op grond van het bepaalde in artikel 25a, vijfde lid, jo vierde lid, onder b, van de Wet op de Raad van State.

Een overeenkomst inzake de bevordering en bescherming van investeringen heeft ten doel investeringen over en weer bescherming te bieden ter aanvulling van de bescherming op grond van de wetten en regelingen van de Overeenkomstsluitende Partijen en onder andere daarmee zulke investeringen te bevorderen.

Het overleg inzake de onderhavige op 27 oktober 1992 te Tallinn tot stand gekomen Overeenkomst (Trb. 1992, 191) heeft plaatsgevonden op initiatief van Estland. De via diplomatieke kanalen tot stand gekomen tekst van de Overeenkomst volgt nagenoeg de door Nederland gehanteerde modeltekst. De overeenkomst garandeert non-discriminatoire behandeling van investeringen en volledig vrije transfer van betalingen verband houdend met een investering. Er worden regels gesteld omtrent onteigening van een investering en eventuele geschillen kunnen aan neutrale internationale arbitrage worden onderworpen.

Economische situatie in Estland

Na een overgangperiode van enkele jaren, waarin Estland geleidelijk aan meer autonome verwierf ten opzichte van Moskou en een aanvang maakte met hervormingen van de economie, leidde de mislukte staatsgreep in de Sovjet-Unie in augustus 1991 tot de internationale erkenning van de onafhankelijkheid van Estland. Door de nauwe verbondenheid van de Estse economie met de economie van de rest van de voormalige Sovjet-Unie, is Estland echter niet gevrijwaard gebleven van de nadelige gevolgen van de ineenstorting van de Sovjet-economie en het uiteenvallen van de Sovjet-Unie. Estland heeft deel aan de sterke daling van de productie binnen de voormalige Sovjet-Unie en ondervindt grote nadelen van de sterke teruggang in het handelsverkeer tussen de voormalige Sovjet-republieken. Waar in het verleden de relatieve welvaart van Estland mede gebaseerd was op de beschikbaarheid van goedkope grond- en brandstoffen, moet het land deze nu invoeren tegen prijzen die geleidelijk worden opgetrokken naar het niveau van wereldmarktprijzen. Bovendien komt de Russische Federatie, de belangrijkste handelspartner, de met Estland gesloten handelscontracten maar zeer ten dele na, waardoor de Estse industrie grote problemen heeft haar productie gaande te houden. Niettemin is het perspectief voor Estland op de middellange termijn redelijk gunstig. Binnen de voormalige Sovjet-Unie was het de republiek met het hoogste ontwikkelingsniveau. De bevolking is goed opgeleid. De geografische ligging is gunstig, vooral door de havens die een enorm achterland kunnen bedienen.

Het land beschikt over enige natuurlijke hulpbronnen, met name oliehoudende leisteen, turf en hout en kan voor 50% in de eigen energiebehoefte voorzien. Veeteelt en visserij zijn niet onbelangrijk. Naast voedselverwerkende industrie zijn met name de houtverwerkende, chemische en textiel- en confectie-industrie van belang.

Hoewel Estland de afgelopen jaren koploper was bij de economische hervormingen, is het proces nog verre van voltooid. Met liberalisering van prijzen en afbraak van subsidies is men redelijk ver gevorderd, met privatisering en adequate eigendomswetgeving veel minder. Een belangrijke maatregel was de invoering van een eigen munt, de Estse kroon, in juni 1992. De kroon is intern convertibel en gekoppeld aan de Duitse Mark, waarmee men hoopt minder beïnvloed te worden door de voortdurende inflatie van de roebel.

Bilaterale economische betrekkingen Nederland-Estland

De handelsbetrekkingen tussen Nederland en Estland zijn bescheiden van omvang; in 1992 (tot en met het derde kwartaal) importeerde Nederland voor f 19,5 miljoen en exporteerde het voor f 12 miljoen. Nederlandse investeringen in Estland komen langzaam op gang. Het betreft hier onder meer joint ventures in de zuivelsector en op het gebied van olieoverslag.

In het kader van het hulpbeleid voor Oost-Europa werkt de Nederlandse overheid samen met Estland op basis van een landenbeleidsprogramma, dat voor 1993 als prioriteiten heeft de modernisering van de transportsector, de privatisering van de landbouw en de modernisering van het overheidsapparaat.

Koninkrijkspositie

Zowel de Nederlandse Antillen als Aruba hebben te kennen gegeven prijs te stellen op medegelding.

De regering van de Nederlandse Antillen beschouwt Estland als een potentiële markt voor export en dienstverlening door bedrijven in de Nederlandse Antillen. Een investeringsbeschermingsovereenkomst kan een stimulans betekenen voor de bilaterale economische relaties en de totstandkoming van buitenlandse investeringen en joint-ventures.

Aruba streeft naar diversificatie van de economie en ziet hierbij het aantrekken van buitenlandse investeringen en het bevorderen van de handelsbetrekkingen van Aruba als belangrijke instrumenten. Het vastleggen van bindende normen inzake behandeling van de investeringen in een investeringsbeschermingsovereenkomst wordt gezien als een van de middelen ter verbetering van de concurrentiepositie van Aruba.

Artikelsgewijze toelichting

Artikel 1 geeft een omschrijving van diverse in de Overeenkomst voorkomende begrippen. De omschrijving van de term investeringen (artikel 1, letter (a)) is niet limitatief.

Artikel 3 behelst de in deze overeenkomsten gebruikelijke bepaling omtrent de behandeling die investeringen op het grondgebied van de andere Partij zullen krijgen. Eveneens gebruikelijk is dat voordelen die aan onderdanen van derde landen worden gegeven in het kader van een douane-unie, een economische unie of een vergelijkbare institutie, niet aan onderdanen van de Overeenkomstsluitende Partijen gegeven behoeven te worden.

Artikel 5 garandeert dat alle betalingen die verband houden met een investering kunnen worden overgemaakt in een convertibele valuta zonder onredelijke beperking of vertraging.

Artikel 9 regelt de arbitrageprocedure in geval van een geschil tussen een investeerder en het gastland, de zogenaamde «diagonale arbitrage». Zolang Estland geen partij is bij het Verdrag inzake de beslechting van geschillen met betrekking tot investeringen tussen Staten en onderdanen van andere Staten, Washington, 18 maart 1965 (Trb. 1966, 152, laatstelijk Trb. 1981, 191), is voorzien in arbitrage bij de Commissie voor Internationaal Handelsrecht van de Verenigde Naties (UNCITRAL).

Artikel 10 bepaalt op welke investeringen de Overeenkomst van toepassing is. Hieronder vallen ook investeringen die gedaan zijn vóór het tijdstip van inwerkingtreding van de Overeenkomst. Op verzoek van Estland is expliciet opgenomen dat dit evenwel geen terugwerkende kracht betekent met betrekking tot geschillen welke waren ontstaan vóór de inwerkingtreding van de Overeenkomst.

Artikel 14 De Overeenkomst heeft een looptijd van twintig jaar, waarna zij telkens voor een periode van tien jaar stilzwijgend wordt verlengd behoudens opzegging. In het laatste geval zal een overgangsregeling van twintig jaar gelden ten aanzien van vóór de beëindiging van de Overeenkomst gedane investeringen (derde Lid).

De Staatssecretaris van Economische Zaken,
Y. C. M. T. van Rooy

De Minister van Buitenlandse Zaken,
P. H. Kooijmans

De Minister van Financiën,
W. Kok